

U skladu s odredbama Zakona o osiguranju (Službene novine Federacije BiH, broj 23/17), Odluke o dodatnoj dokumentaciji, vrsti i sadržaju akata poslovne politike koja se dostavljaju uz zahtjev za izdavanje odobrenja za rad (Službene novine Federacije BiH, broj 84/17 i 15/19), na osnovu člana 75. Statuta Triglav Osiguranja d.d., broj: OPU-IP443/17 od 5. 6. 2017. godine, a po dobijenoj saglasnosti Rješenjem Agencije za nadzor osiguranja Federacije BiH, broj: 01-06.-3-059-684/19 od 03.05.2019. godine, Uprava Društva donosi:

Opći uvjeti za kasko osiguranje motornih vozila

UVODNE ODREDBE

- (1) Ovi Uvjeti, u ovisnosti od sadržaja ugovora o osiguranju primjenjuju se na:
 - A. Osiguranje motornih vozila (osiguranje auto-kaska),
 - B. Osiguranje od rizika loma i nekih drugih opasnosti,
 - C. Osiguranje prtljaga i putnih kolekcija uzoraka robe i drugih stvari u motornim vozilima.
- (2) Pojedini izrazi u ovim Uvjetima imaju ova značenja:
 - 1) **Osiguravač** – Triglav Osiguranje d.d. - društvo za osiguranje sa kojim je sklopljen ugovor o osiguranju.
 - 2) **Ugovarač osiguranja** - lice koje je sa osiguravačem sklopilo ugovor o osiguranju.
 - 3) **Osiguranik** - lice čiji je materijalni interes osiguran i kojem pripadaju prava iz osiguranja.
 - 4) **Premija** - suma koja se udružuje (plaća) za osiguranje po ugovoru o osiguranju.
 - 5) **Suma osiguranja** - suma na koju je stvarni, odnosno imovinski interes osiguran, i to u slučajevima kada je osiguranje zaključeno na sumu osiguranja.
 - 6) **Polica** - isprava o ugovoru o osiguranju.
 - 7) **Osigurani slučaj** – budući neizvjestan i neovisan od isključive volje ugovarača osiguranja ili osiguranika, štetni događaj koji za posljedicu ima nastanak štete pokrivene ugovorom o osiguranju.
 - 8) **Predmet osiguranja** – sve vrste motornih vozila sa standardno ugrađenim dijelovima i opremom od strane proizvođača, kao i druge stvari u vozilu i na vozilu.

I OPĆE ODREDBE

TRAJANJE UGOVORA O OSIGURANJU

Član 1.

Ugovor o osiguranju može se zaključiti:

- (1) sa određenim rokom trajanja, za vrijeme od jedne godine ili kraće - kratkoročno osiguranje,
- (2) sa određenim rokom trajanja, za vrijeme preko jedne ili više godina - višegodišnje osiguranje,
- (3) sa neodređenim rokom trajanja, kada se nastavlja iz godine u godinu - dugoročno osiguranje.

POČETAK I PRESTANAK OBAVEZE OSIGURAVAČA

Član 2.

- (1) Obaveza osiguravača iz ugovora o osiguranju počinje po isteku 24-tog sata dana koji je u ispravi o osiguranju naveden kao početak osiguranja, ako je do tog dana plaćena prva premija, odnosno po isteku 24-tog sata dana kad je premija plaćena, ako drukčije nije ugovoreno.
- (2) Obaveza osiguravača prestaje po isteku 24-tog sata dana koji je u ispravi o osiguranju naveden kao dan isteka osiguranja. Ako isprava o osiguranju sadrži samo početak osiguranja, osiguranje se nastavlja iz godine u godinu sve dok ga jedna od ugovornih strana ne otkáže barem tri mjeseca prije dospelosti premije.

UTICAJ PROMJENE KORISNIKA, ODNOSNO VLASNIKA VOZILA NA VAŽNOST UGOVORA O OSIGURANJU

Član 3.

- (1) Promjenom nosioca prava korištenja ili prava vlasništva na osiguranom vozilu ugovor o osiguranju prestaje 24-tog sata dana kada je novi korisnik, odnosno vlasnik, preuzeo vozilo.
- (2) Raniji korisnik, odnosno vlasnik, ima pravo na povrat premije za neiskorišteno vrijeme trajanja osiguranja ukoliko se u proteklom periodu trajanja osiguranja nije ostvario osigurani slučaj.
- (3) Na izričiti pismeni zahtjev osiguranika, prava i obaveze iz ugovora o osiguranju mogu se prenijeti na novog vlasnika i traju do isteka tekućeg osiguravajućeg razdoblja, o čemu odluku donosi osiguravač.
- (4) Odredbe ovog člana primjenjuju se i kad je jednom policom osigurano više vozila.
- (5) Ako dođe do promjene vlasnika vozila na osnovu nasljeđivanja, ugovor se ne mijenja.

PLAĆANJE PREMIJE

Član 4.

- (1) Prvu ili jednokratnu premiju ugovarač osiguranja plaća prilikom prijema police, a svaku slijedeću premiju prvog dana svakog razdoblja osiguranja, ako se drukčije ne ugovori.
- (2) Ugovarač osiguranja plaća premiju osiguravaču na svoj rizik i na sopstveni trošak.
- (3) Ako je premija plaćena poštom, kao dan plaćanja vrijedi onaj dan kada je premija bila pravilno uplaćena pošti. Ako je premija plaćena virmanom, za dan plaćanja vrijedi onaj dan kada nalog dođe u banku osiguravača.
- (4) Ako se ugovori plaćanje u ratama, uračunavaju se kamate po stopi koju odredi Uprava Društva.
- (5) Ako ugovarač osiguranja ne plati dospjelu premiju, niti to učini neka druga zainteresirana osoba, ugovor o osiguranju prestaje po samom zakonu nakon isteka roka od 30 dana od dana kada je ugovaraču osiguranja uručeno preporučeno pismo osiguravača sa obavijesti o dospelosti premije.

Član 5.

- (1) Ako osigurana stvar bude uništena prije početka obaveze osiguravača, ugovaraču osiguranja vraća se iznos plaćene premije.
- (2) Ako osigurana stvar bude uništena poslije početka obaveze osiguravača od rizika koji nisu obuhvaćeni osiguranjem ili je totalna šteta naknadena iz osnova osiguranja od odgovornosti prouzrokovača štete, ugovaraču osiguranja se vraća iznos premije za preostalo vrijeme trajanja osiguranja od dana kada osiguravač primi pismeni zahtjev ugovarača osiguranja, ukoliko se u proteklom periodu trajanja osiguranja nije ostvario osigurani slučaj.
- (3) Ako osigurana stvar bude uništena poslije početka obaveze osiguravača od rizika obuhvaćenih osiguranjem, osiguravaču pripada cijeli iznos premije za tekuću godinu osiguranja.
- (4) Premija se vraća na zahtjev ugovarača osiguranja uz podnošenje dokaza da su ispunjeni uvjeti za njeno vraćanje.
- (5) Ako se vozilo odjavi kod nadležnog organa uz predaju registarskih tablica, osiguranje se može otkazati i premija se vraća

za preostalo vrijeme trajanja osiguranja, ako osiguravač do tog vremena nije platio naknadu iz osiguranja i ako nije prijavljena šteta.

- (6) Premija za neiskorišteno vrijeme trajanja osiguranja može se vratiti samo osiguranicima koji su zaključili puno kasko osiguranje s godišnjim ili višegodišnjim trajanjem.

OBAVEZA OSIGURANIKA KAD NASTANE OSIGURANI SLUČAJ

Član 6.

- (1) Kad nastane osigurani slučaj na osnovu kojeg se traži naknada iz osiguranja, osiguranik je dužan da postupi prema slijedećem:
- 1) da odmah preduzme sve mjere koje su u njegovoj mogućnosti za otklanjanje i smanjenje štete, da oštećenu osiguranu stvar osigura od daljih oštećenja, kao i da se pri tome pridržava uputstava koje mu da osiguravač, odnosno njegov predstavnik;
 - 2) da odmah, a najkasnije u roku od tri dana po saznanju, prijavi osiguravaču da je na osiguranoj stvari nastala šteta ostvarenjem osigurane opasnosti, odnosno da je nastao osigurani slučaj i da što prije, a najkasnije u roku od tri dana, pismeno potvrdi prijavu učinjenu usmeno, telefonski, faxom, e-mailom ili na neki drugi način;
 - 3) da u svim slučajevima predviđenim propisima, a naročito kada je šteta prouzrokovana od požara, eksplozije, krađe, provalne krađe, razbojništva, razbojničke krađe i saobraćajne nezgode, odmah prijavi nadležnom organu policije i navede koje su sve stvari uništene, odnosno oštećene ili su nestale prilikom nastanka osiguranog slučaja;
 - 4) da odmah po nastanku osiguranog slučaja, odnosno kada je to moguće, podnese osiguravaču popis uništenih, odnosno oštećenih stvari uz približnu naznaku njihove vrijednosti;
 - 5) da do uvida u oštećenja od strane predstavnika osiguravača ne promijeni stanje oštećenih stvari, osim ako je promjena u javnom interesu ili radi smanjenja, odnosno sprečavanja uvećanja štete.
 - 6) da po potrebi, na zahtjev Osiguravača, omogućiti uvid i dijagnostički pregled vozila u servisnoj radionici ili drugom mjestu koje odredi Osiguravač.
 - 7) da se u svim slučajevima kada je šteta nastala u saobraćajnoj nezgodi podvrgne kontroli ispitivanja alkoholiziranosti ili konzumiranja alkohola;
- (2) Osiguranik je dužan da osiguravaču pruži sve podatke sa kojima raspolaže, a koji su neophodni za utvrđivanje uzroka, obima i visine štete. Osiguravač može isto tako zahtijevati da mu osiguranik pribavi i druge dokaze, ukoliko je to potrebno i opravdano radi utvrđivanja uzroka, obima i visine štete, a naročito dokaz da je osiguranik prijavio nastanak događaja nadležnom organu u svim slučajevima, u kojima je to dužan da učini.
- (3) Ako osiguranik ne izvrši u određeno vrijeme svoje obaveze obavještanja osiguravača i obavezu iz stava (1) tačke 2) ovog člana, a za to nema opravdanje, dužan je naknaditi osiguravaču štetu koju bi ovaj zbog toga imao.

UTVRĐIVANJE I PROCJENA ŠTETE I VJEŠTAČENJA

Član 7.

- (1) Po prijemu prijave o nastalom osiguranom slučaju osiguravač je dužan da najkasnije u roku od tri dana pristupi utvrđivanju i procjeni štete. U suprotnom, osiguranik može početi sa procjenom i otklanjanjem štete pod uvjetom da prethodno obezbijedi dokaze u pogledu nastanka osiguranog slučaja i obima štete.

- (2) U slučaju da se ugovorne strane ne slože prilikom zajedničkog utvrđivanja i procjene štete, svaka ugovorna strana može tražiti da štetu utvrdi komisija stručnjaka (vještačenje).
- (3) Svaka od ugovornih strana pismeno imenuje svoga vještaka. Za vještake se mogu imenovati osobe koje nisu u radnom odnosu sa osiguravačem, odnosno ugovaračem osiguranja i osiguranikom niti u srodstvu sa ovima. Prije početka postupka vještačenja oba imenovana vještaka biraju trećeg za predsjednika.
- (4) Predmet vještačenja mogu biti samo sporne činjenice u pogledu nastanka osiguranog slučaja, obima oštećenja i visine štete. Koje će sporne činjenice biti predmeti vještačenja u postupku vještačenja, određuju u svakom pojedinom slučaju osiguranik i osiguravač pismenim sporazumom o vještačenju.
- (5) Svaka ugovorna strana snosi troškove svog vještaka. Troškove predsjednika snose obje strane na ravne dijelove.
- (6) Nalaz vještaka je konačan i obavezuje ugovorne strane, a može se pobijati samo u slučaju računске greške.
- (7) Protiv ponude osiguravača ili odbijanja zahtjeva dozvoljena je žalba u pisanom obliku komisiji za žalbe osiguravača. Žalba se podnosi kod one organizacione jedinice osiguravača koja je razmatrala zahtjev.
- (8) Osiguravač razmatra i žalbe u kojima se potvrđuje kršenje poslovnog morala. Žalba se podnosi kod one organizacione jedinice osiguravača kod koje je nastalo navodno kršenje.
- (9) Osiguravač je u obavezi u roku od 15 dana, od dana prijema, donijeti odluku o primljenoj žalbi.

UGOVORENI SAMOPRIDRŽAJ

Član 8.

- (1) Ako je kod punog "kasko" osiguranja, osiguranja od opasnosti poplave, bujice i visoke vode i osiguranja od opasnosti "loma" i nekih drugih opasnosti ugovoreno da osiguranik sam snosi jedan dio štete (ugovoreni samopridržaj - franšiza), naknada će se, ako nastane osigurani slučaj, utvrditi tako da na teret osiguranika otpada dio štete do visine ugovorenog samopridržaja. Ako je ugovoren, samopridržaj se primjenjuje na sve osigurane rizike, osim ostvarenja rizika iz člana 17. stav (1) tačke 13) ovih Uvjeta. Franšiza se računa od novonabavne vrijednosti vozila za djelimične i totalne štete. Pri obračunu i likvidaciji štete nastale zbog ostvarenja rizika krađe, razbojničke krađe, razbojništva ili protupravnog oduzimanja vozila odbija se obavezno franšiza u iznosu od 20% od visine štete, ako se drukčije ne ugovori.

PRAVNA SITUACIJA POSLIJE NASTANKA OSIGURANOG SLUČAJA

Član 9.

- (1) Poslije nastanka osiguranog slučaja i isplate naknade iz osiguranja, ako se radi o oštećenju vozila (djelimična šteta), vozilo ostaje i dalje osigurano u visini njegove vrijednosti u smislu ovih Uvjeta.
- (2) U slučaju uništenja vozila (totalna šteta), osiguranje prestaje.
- (3) Odredbe stava (1) i (2) ovog člana primjenjuju se i na ostale osigurane stvari, osim kod onih za koje je drukčije ugovoreno.

PISMENI OBLIK

Član 10.

- (1) Sporazumi koji se odnose na sadržinu ugovora o osiguranju punovažni su samo ako su zaključeni u pismenom obliku.
- (2) Sva obavještenja i izjave koje se daju po odredbama ugovora o osiguranju moraju biti date u pismenom obliku, s izuzetkom obavještenja osiguravača po članu 11. ovih Uvjeta.

IZMJENA UVJETA OSIGURANJA I PREMIJSKOG SISTEMA

Član 11.

- (1) Ako osiguravač izmijeni Uvjete osiguranja ili premijski sistem, dužan je o tome obavijestiti ugovarača osiguranja pismeno ili na drugi pogodan način (dnevna štampa, radio i televizija).
- (2) Ako ugovarač osiguranja u roku od 30 dana obavještenja ne otkáže ugovor o osiguranju, novi Uvjeti osiguranja, odnosno premijski sistem primjenjuje se sa početkom narednog razdoblja osiguranja.
- (3) Ako ugovarač osiguranja otkáže ugovor o osiguranju, ugovor prestaje da važi sa istekom godine osiguranja u kojoj je osiguravač primio otkaz osiguranja.

TERITORIJALNO VAŽENJE OSIGURANJA

Član 12.

- (1) Osiguranje je u važnosti za vrijeme dok se vozilo nalazi na teritoriji BiH i ostalih evropskih zemalja, članica sistema zelene karte, ako se drukčije ne ugovori.
- (2) Osiguranje vozila radnih i drugih organizacija koje izvode ili sudjeluju u izvođenju građevinskih, montažnih i sličnih radova izvan područja BiH posebno se ugovara.

SUOSIGURANE OSOBE

Član 13.

- (1) Ako je osiguranik fizička osoba suosiguranom osobom se smatraju:
 - 1) osobe kojima je prepustio upravljanje vozilom, pod uslovom da je o tome pismeno obavijestio osiguravača i da je osiguravač dao saglasnost pismenom potvrdom ili upisivanjem imena te osobe na policu osiguranja;
 - 2) osobe koje žive u zajedničkom domaćinstvu sa osiguranikom;
 - 3) bliski srodnici osiguranika (brat, sestra, roditelji, potomci) i ako ne žive u zajedničkom domaćinstvu sa osiguranikom.
- (2) Ako je osiguranik pravno lice, suosiguranim osobama se smataju samo osobe zaposlene kod osiguranika.
- (3) Ako je osiguranik leasing društvo suosiguranom osobom se smatraju:
 - 1) ugovarač osiguranja (korisnik leasinga) i osobe koje se smatraju suosiguranim u smislu odredbi stava (1), tačka 1) i 2) ovog člana;
 - 2) osoba kojoj ugovarač osiguranja, uz pismenu obavijest i saglasnost leasing društva (osiguranika) i osiguravača, prepusti upravljanje vozilom;
 - 3) Korištenje vozila koje je u leasingu, od strane rent-a-car društava se posebno ugovara.
- (4) Ako je osiguranik pravna osoba kojoj je djelatnost iznajmljivanje vozila (rent-a-car) suosigurane su osobe kojima je vozilo dato pismenim ugovorom u najam i za koje je policom osiguranja ugovoreno korištenje vozila kao rent- a- car.
- (5) Znanje i ponašanje suosigurane osobe smatra se kao znanje i ponašanje osiguranika.

NADLEŽNOST U SLUČAJU SPORA

Član 14.

U slučaju spora između ugovarača osiguranja, odnosno osiguranika i osiguravača, nadležan je sud prema mjestu zaključenja ugovora o osiguranju.

OBIM OSIGURANJA

Član 15.

Po ovim uvjetima može se zaključiti:

- (1) puno kasko osiguranje od opasnosti predviđenih u članu 17. ovih Uvjeta,

- (2) puno kasko osiguranje sa rizikom loma i nekih drugih opasnosti, od rizika predviđenih u čl.17 i 34. ovih Uvjeta,
- (3) djelimično kasko osiguranje od opasnosti predviđenih u članu 18. ovih Uvjeta,
- (4) posebni oblici kasko osiguranja.

II POSEBNE ODREDBE

A. PREDMET KASKO OSIGURANJA MOTORNIM VOZILA

Član 16.

- (1) Predmet osiguranja su sve vrste motornih, priključnih, radnih i šinskih vozila (u daljem tekstu vozila) i njihovi sastavni dijelovi,
- (2) Sastavnim dijelovima vozila smatraju se:
 - 1) alat, pribor i rezervni dijelovi standardno dostavljeni za taj tip vozila;
 - 2) radio aparat koji je ugrađen u vozilo od strane proizvođača vozila;
 - 3) uređaj za osiguranje od krađe, aparat za gašenje požara, sigurnosni trokut, sigurnosni pojasevi, tahograf, uže, odnosno ruda za vuču, oprema za pružanje prve pomoći, rezervne sijalice, dodatna vanjska i unutrašnja ogledala i svjetiljka-žmigavac za obilježavanje vozila zaustavljenog noću na putu i halogena svjetla, maglenke, grijač zadnjeg stakla, brisač zadnjeg stakla, naslon za glavu i lanci za snijeg.
- (3) Ako se posebno ugovori predmet osiguranja mogu biti:
 - 1) alat, dodatna oprema, priključni uređaj, pribor i rezervni dijelovi, koji se ne smatraju sastavnim dijelovima vozila;
 - 2) radio aparat, televizori, radio stanica i ostali uređaji koji nisu ugrađeni u vozilo od strane proizvođača;
 - 3) reklamni natpisi u vozilu i na vozilu;
 - 4) kad su teretna vozila, autobusi, priključna vozila izrađena sa standardnom dodatnom opremom koja je neophodna za obavljanje određenih djelatnosti, smatra se sastavnim dijelovima vozila.
- (4) Suma osiguranja za stvari iz stava (3) ovog člana je novonabavna cijena osigurane stvari. Kod obračuna naknade štete kao temelj služi suma osiguranja određena u ugovoru o osiguranju i to je ujedno maksimalna obaveza osiguravača za slučaj totalne štete.
- (5) Osiguranje stvari iz stava (3) ovog člana može se zaključiti samo uz uslov da je za to vozilo zaključeno puno kasko osiguranje.
- (6) Nije pokriven rizik krađe, razbojništva i razbojničke krađe za stvari iz stava (3) ovog člana ako nema tragova obijanja vozila ili prijave nadležnom organu policije.
- (7) Osiguranjem nisu obuhvaćene štete koje nastanu za vrijeme dok je stvar prostorno odvojena od vozila.

OSIGURANE OPASNOSTI (RIZICI)

a) Puno kasko osiguranje

Član 17.

- (1) Kod punog kasko osiguranja vozila osiguravač je dužan da naknadi štetu prouzrokovanu uništenjem ili nestankom osiguranog vozila, kao i alata, pribora i rezervnih dijelova osiguranih u smislu člana 16. ovih Uvjeta uslijed:
 - 1) saobraćajne nezgode, kao na primjer: prevrnuće, udar, iskliznuće, survavanje i sl. Osiguranjem su obuhvaćena i sva ostala uništenja, odnosno oštećenja prouzrokovana od iznenadnih događaja izvana pod djelovanjem mehaničke sile, a nezavisno od isključive volje ugovarača osiguranja,

- osiguranika ili vozača, kao i oštećenja prouzrokovana iznenadnim termičkim ili hemijskim djelovanjem izvana;
- 2) pada ili udara nekog predmeta;
 - 3) požara
Požarom se smatra vatra nastala iznenada ili neočekivano. Osiguravač nije u obavezi da naknadi štetu na električnoj instalaciji, koja je nastala pregorijevanjem električne instalacije na vozilu, osim ako se razvio požar;
 - 4) udara groma
Osiguranje od udara groma obuhvata štete koje prouzrokuje grom djelovanjem snage ili toplote;
 - 5) eksplozije, osim eksplozije od nuklearne energije
Eksplozijom se smatra iznenadno ispoljavanje sile zasnovano na težnji pare ili plinova za proširenje;
 - 6) oluje
Olujom se smatra vjetar brzine 17,2 metra u sekundi, odnosno 62 km na sat (snage 8 stepeni po Beaufortovoj skali) ili više;
 - 7) grada (tuče)
Osiguranjem su obuhvaćene štete nastale uslijed neposrednog udara grada (tuče);
 - 8) snježne lavine
Snježnom lavinom se smatra snježna masa u pokretu, koja se otkida sa planinskih strana. Osiguranjem su obuhvaćene i štete prouzrokovane djelovanjem zračnog pritiska od snježne lavine;
 - 9) pada zračnih letjelica svih vrsta;
 - 10) manifestacija i demonstracija;
 - 11) krađe, provalne krađe, protivpravnog oduzimanja vozila u namjeri da se upotrijebi za vožnju, razbojničke krađe, razbojništva i prevare, a kod osiguranika pravnog lica, koji se u vidu djelatnosti bavi iznajmljivanjem vozila, i utaje od lica kome je vozilo dato u najam.
U slučaju iz prve alineje ove tačke smatra se da je vozilo nestalo ako se ne pronađe u roku od 30 dana, računajući od dana prijave nestanka vozila nadležnom organu policije.
Štete nastale uslijed krađe dijelova vozila (član 16. stav. (2) i (3) ovih Uvjeta) i stvari iz člana 19. ovih Uvjeta, obuhvaćene su osiguranjem samo ako su dijelovi, alat i pribor, odnosno stvari iz člana 19. ovih Uvjeta u trenutku izvršene krađe bili pričvršćeni na vozilo ili ako su se nalazili u zaključanom vozilu;
 - 12) zlonamjernih postupaka ili objesti trećih lica;
 - 13) oštećenja tapaciranih dijelova u osiguranom vozilu, prouzrokovana prilikom pružanja pomoći licima koja su ozlijeđena u saobraćajnoj nezgodi ili na neki drugi način;
 - 14) namjernog uzrokovanja štete na osiguranoj stvari u cilju sprečavanja veće štete na toj ili drugoj stvari ili licima.
- (2) Ako se ugovori i plati odgovarajuća premija, osiguranjem se pokriva i rizik poplave, bujice, visoke vode.
- 1) Poplavom se smatra stihijsko neočekivano plavljenje terena od stalnih voda (rijeka, jezera, mora i dr.) uslijed toga što se voda izlila iz korita i provalila odbrambeni nasip ili branu, izlivanja vode uslijed izvanredno visoke plime i talasanja mora i jezera neobične jačine i od nadolaženja vode iz umjetnih jezera. Poplavom se smatra i neočekivano plavljenje terena uslijed naglog obrazovanja velike količine vodene mase koja nastane kao posljedica provale oblaka.
 - 2) Bujicom se smatra stihijsko neočekivano plavljenje terena vodenom masom koja se obrazuje na nizbrdnim terenima uslijed jakih atmosferskih padavina i slijeva ulicama i putevima.
 - 3) Visokom vodom se smatra:
 - a) izuzetna pojava neobičajenog porasta vodostaja u neočekivano vrijeme;
 - b) podzemna voda kao posljedica visoke vode.
Obaveza osiguravača za štete od visoke vode i podzemne vode, kao njene posljedice, počinju sa porastom visoke vode iznad unaprijed utvrđenih mjesečnih kvota vodostaja ili protoka izmjerenih prema pokazivaču vodostaja najbližem mjestu štete.
Za svaki pojedini mjesec normalan je najviši mjesečni vodostaj za posljednjih 20 godina koji pokazuje pokazivač vodostaja najbliži mjestu štete, uz isključenje izuzetno visokih vodostaja.
 - 4) Osiguranjem su obuhvaćene samo štete prouzrokovane na osiguranom vozilu za vrijeme dok traje poplava, bujica ili visoka voda i neposredno poslije povlačenja vode.
 - 5) Osiguranjem nisu obuhvaćene:
 - a) štete od plavljenja vode izlivenne iz kanalizacione mreže, osim ako je do izlivanja došlo uslijed poplave ili bujice;
 - b) štete na vozilu dok se nalazi na prostoru između potoka, odnosno rijeke i nasipa, osim ako se posebno ugovori;
 - c) štete na vozilu dok se nalazi u živom ili suhom koritu potoka ili rijeke, osim ako se posebno ugovori;
 - 6) Osiguravač nije u obavezi da naknadi štetu koja je nastala uslijed kretanja vozila kroz poplavljen teren, riječno korito ili potok ili u slučaju kada je vozaču bilo poznato da se kreće u susret stihijskom djelovanju vode, osim kada se radi o spašavanju ljudi i imovine.
Osiguravač nije u obavezi ni za oštećenje dijelova vozila nastalog uslijed stavljanja vozila u pogon prije detaljnog pregleda, po ostvarivanju rizika poplave.
- (3) Ako se posebno ugovori i plati odgovarajuća premija, osiguranjem se pokriva i najam zamjenskog vozila.
Osiguranik ima pravo na najam zamjenskog vozila u slučaju kada nastane osigurani slučaj u saobraćajnoj nezgodi zbog sudara sa drugim poznatim vozilom učesnikom u saobraćaju, prevrnuća, iskliznuća, survavanja i sl., ili zbog krađe, provalne krađe, razbojničke krađe a koji je pokriven rizicima zaključenog kasko osiguranja u slučaju kada za popravak osiguranog vozila treba više od 24 sata.
Osiguravač pokriva troškove najma do okončanja popravke vozila, a najviše za 7 dana najma i iznosom do najviše 140 KM po danu najma.
Osiguranik ima pravo na najam zamjenskog vozila iznajmljenog kod ovlaštenog iznajmljivača (rent-a-car agencija odnosno kompanija koja nudi usluge zamjenskog vozila) najviše u klasi koja je jednaka klasi ličnog osiguranog vozila, poštujući lokalne mogućnosti odnosno raspoloživa vozila, ali čija zapremina ne prelazi 1900 ccm.
Osiguranik je dužan da poštuje uslove najmodavca vozila iz ugovora o najmu zamjenskog vozila. Osiguravač nema obavezu u slučaju kršenja navedenih uslova.
- Osiguranjem nisu pokriveni:
- troškovi za gorivo, putarine, parkirališta itd.;
 - troškovi mogućih dodatnih osiguranja, osim onih koja su obavezno dogovorena u uslovima o najmu vozila;
 - bilo koja šteta ili troškovi prouzrokovani na ili upotrebom zamjenskog vozila.
 - bilo koji troškovi povratka vozila.
- Osiguravač vrši naknadu troškova na osnovu računa i ugovora o iznajmljivanju. Ako je vozilo bilo iznajmljeno za kraći vremenski period, u odnosu na pravo koje pripada osiguraniku po ovim uvjetima, osiguravač vrši naknadu troškova samo za vrijeme koliko je trajalo iznajmljivanje, uzimajući u obzir visinu obaveze za dan iznajmljivanja.

b) Djelimično kasko osiguranje

Član 18.

- (1) Djelimičnim kasko osiguranjem vozila "bilo gdje se vozilo nalazi" može se ugovoriti po izboru ugovarača osiguranja da osiguranjem budu obuhvaćeni rizici, odnosno troškovi, i to:
- 1) požara, udara groma, eksplozije, oluje, grada, snježne lavine, pada zračne letjelice, manifestacije i demonstracije;
 - 2) krađe, provalne krađe, protupravnog oduzimanja vozila u namjeri da se upotrijebi za vožnju, razbojničke krađe, razbojništva, prevare i utaje od osobe kojoj je vozilo dato u najam od strane osiguranika pravnog lica, koji se u vidu djelatnosti bavi iznajmljivanjem vozila, osim u slučaju predviđenom u članu 21. stav (1) tačka 13) ovih Uvjeta;
 - 3) lom stakla na motornom vozilu i štete koje su neposredno prouzrokovane od divljači i domaćih životinja
Osiguranje pokriva štetu na standardno ugrađenom staklu osiguranog vozila zbog razbijanja ili oštećenja, kao i štetu zbog oštećenja ili uništenja osiguranog vozila, koje nastaje direktnim dodiranjem divljači ili domaćih životinja.
Osiguranje ne pokriva štetu na staklima svjetlosnih tijela zbog razbijanja ili oštećenja na osiguranom vozilu, osim štete koja nastaje direktnim dodiranjem sa divljači ili domaćim životinjama.
 - 4) loma stakla na putničkom automobilu, osim stakla na svjetlima, ogledalima i panorama krovovima.
Kod osiguranja stakla po tački 4) ovog stava obuhvaćene su štete nastale od rizika predviđenih u članu 16. ovih Uvjeta, kao i lom stakla nastao od pogonske štete;
 - 5) troškovi vuče, odnosno prijevoza putničkog automobila do mjesta prebivališta, odnosno sjedišta osiguranika, ako vozilo nije u voznom stanju zbog saobraćajne nezgode ili kvara, kao troškovi prijevoza vozača i putnika (koji su se vozili tim putničkim automobilom) prijevoznim sredstvom u javnom prometu do mjesta prebivališta, a najviše prema broju registriranih mjesta.
- (2) Djelimičnim kasko osiguranjem vozila - "samo za vrijeme mirovanja vozila" može se ugovoriti, po izboru ugovarača osiguranja, da osiguranjem budu obuhvaćeni rizici, i to:
- 1) požara, udara groma, eksplozije, oluje, grada, snježne lavine, pada zračnih letjelica, manifestacije i demonstracije;
 - 2) krađe, provalne krađe, razbojničke krađe, razbojništva, prevare i utaje od lica kojoj je vozilo dato u najam od strane osiguranika pravnog lica koji se u vidu djelatnosti bavi i iznajmljivanjem vozila.
Osiguranje pod tačkama 1) i 2) prethodne alineje ovog stava važi samo za vrijeme dok se osigurano vozilo nalazi na mjestu koje je u polici označeno bližom adresom kao mjesto osiguranja, s tim da vozilo bude smješteno u zaključanoj garaži, ako se radi o vozilima namijenjenim za prodaju, smještenim na otvorenom prostoru koji je ograđen i stalno čuvan.
Pod krađom vozila smatra se nestanak vozila koje se ne pronađe u roku od 30 dana prijavljivanja nastanka krađe vozila nadležnom organu i osiguravaču.
 - 3) U vezi sa rizicima iz stava (1) tačke 2) i stava (2) tačke 2) ovog člana osiguranjem su obuhvaćena i oštećenja prouzrokovana na vozilu nasilnim otvaranjem radi krađe, kao i oštećenja prouzrokovana na vozilu za neovlašteno stavljanje u pogon (oštećenja: vrata, brava na vratima volana, električnih instalacija i drugih sklopova u vezi sa stavljanjem vozila u pogon). Djelimično kasko osiguranje zaključuje se bez sudjelovanja osiguranika u šteti – franšize, a ne vrijede ni odredbe o obaveznoj franšizi kod ostvarenja rizika krađe te odredbe uslova o bonusu i malusu.
Uz djelimično kasko osiguranje nije moguće zaključiti osigu-

ranje naknadno ugrađene opreme, prtljaga, te drugih stvari u vozilu i na vozilu, koje se ne smatraju sastavnim dijelom vozila.

- (4) Djelimično kasko osiguranje se može zaključiti i na polici osiguranja autoodgovornosti. U tom slučaju vrijede posebne odredbe:
- 1) premija je godišnja i nepromjenjiva bez obzira na ostvarenje osiguranog rizika;
 - 2) trajanje kasko osiguranja ovisi o trajanju osiguranja od autoodgovornosti;
 - 3) u slučaju promjene vlasnika vozila tokom trajanja osiguranja, prethodni vlasnik nema pravo na povrat premije za neiskorišteno vrijeme trajanja osiguranja.

c) Osiguranje:

- alata, dodatne opreme, priključnih uređaja, pribora i rezervnih dijelova koji se smatraju sastavnim dijelovima vozila;
- radio aparata, televizora, radio stanica, klima uređaja i plinskih uređaja za pokretanje motora u vozilu i drugih uređaja;

Član 19.

- (1) Ako se posebno ugovori osiguranjem su, od opasnosti iz člana 17. ovih Uvjeta, obuhvaćeni:
- 1) alat, dodatna oprema, priključni uređaji, pribor i rezervni dijelovi koji nisu spomenuti u članu 16. stav (3) ovih Uvjeta, kao i razni ukrasni dijelovi i uređaji namijenjeni vozilu koji su naknadno ugrađeni, pričvršćeni, odnosno stavljeni u vozilo;
 - 2) radio aparat koji se ne ugrađuje u standardni tip vozila od strane proizvođača vozila i drugi uređaji, televizor i radio stanica, konstruktivno predviđeni za upotrebu u vozilu i izvan vozila, s tim što u ovom slučaju osiguranjem nije pokriven rizik iz člana 17. stav (1) tačka 11) ovih Uvjeta ako nema tragova obijanja vozila;
 - 3) reklamni natpisi u vozilu i na vozilu.
- (2) Sastavnim dijelovima radio aparata, radio stanice i televizora smatra se i antena i zvučnici.
- (3) Stvari iz stava 1. ovog člana nisu obuhvaćeni osiguranjem ukoliko u trenutku nastupanja osiguranog slučaja nisu bile ugrađene, pričvršćene ili se nisu nalazile u vozilu.
- (4) Kod osiguranja iz stava (1) tačka 1), 2) i 3) ovog člana:
- 1) suma osiguranja treba da bude jednaka vrijednosti osigurane stvari;
 - 2) kod obračuna odštete kao osnova služi suma osiguranja koju je u polici odredio ugovarač osiguranja. Kod totalne štete osiguraniku se naknađuje vrijednost osigurane stvari, ali najviše do visine sume osiguranja. Kod djelimične štete odšteta se isplaćuje u cjelosti, ali najviše do visine sume osiguranja.
- (5) Kod osiguranja iz stava (1) tačka 3) ovog člana suma osiguranja treba da bude jednaka cijeni izrade novog natpisa. Kod totalne ili djelimične štete odšteta se isplaćuje u cjelosti, ali najviše do visine sume osiguranja.

KASKO OSIGURANJE VOZILA U LEASINGU

Član 20.

- (1) Kod osiguranja vozila koja su predmet leasinga (u skladu sa Zakonom o leasingu, prava iz ugovora o kasko osiguranju pripadaju davaocu leasinga, koji se u policu upisuje kao osiguranik, ako se drukčije ne ugovori.
- (2) U policu se obavezno upisuje da je osigurano vozilo u leasingu, osiguranik – davaoc leasinga, ugovarač osiguranja – korisnik leasinga i broj ugovora o leasingu.

- (3) Ako se ugovori drukčije od odredbe iz stava (1) ovog člana klauzula o vinkulaciji upisat će se na novu policu sukladno ugovoru o leasingu.
- (4) Korisnik leasinga prilikom zaključenja osiguranja za vozilo nabavljeno putem leasinga ima pravo na bonus, malus i povlastice u skladu sa odredbama ovih Uvjeta.

ISKLUČENJE OBAVEZE OSIGURAVAČA

Član 21.

- (1) Osiguravač nije u obavezi da naknadi štetu i troškove koji nisu uzrokovani od rizika iz člana 17. i 18. ovih Uvjeta, kao ni štetu i troškove koji su nastali:

- 1) uslijed kvara na vozilu za vrijeme pogona (tzv. pogonske štete), kao naprimjer uslijed: grešaka u materijalu, konstrukciji i izradi, istrošenosti materijala, kočenja, lošeg rukovanja, oštećenja na gibnjevima i amortizerima, probušnja ili prsnuća spoljne ili unutarnje gume koje nije u vezi sa osiguranim slučajem, oštećenja dijelova vozila uslijed vožnje sa praznom gumom, nedovoljnog podmazivanja, nedostatka tečnosti u hladnjaku, eksplozije u prostoru za unutrašnje sagorijevanje (cilindar motora), oštećenja na električnim instalacijama, pretjeranog opterećivanja i drugih pogonskih šteta. Osiguravač je, međutim, u obavezi da naknadi štetu od saobraćajne nezgode, požara i eksplozije u smislu člana 17. stav (1) tačka 1), 3) i 5) ovih Uvjeta, koji bi nastali izravno kao posljedica pogonske štete. Osiguravač je u obavezi da naknadi štetu prouzrokovanu uslijed kvara za vrijeme pogona vozila (tzv. pogonsku štetu) u toku ostvarenja rizika predviđenih u članu 17. stav (1) tačka 11) ovih Uvjeta, osim u slučaju predviđenom u tački 13) ovog člana;
- 2) zbog smrzavanja tečnosti u hladnjaku ili bloku motora;
- 3) na motoru ili drugim sklopovima na vozilu, kao posljedica gubitka ulja ili tečnosti iz hladnjaka u toku nastavka vožnje poslije oštećenja vozila;
- 4) gubitkom pogonskog materijala uslijed ostvarenog osiguranog slučaja;
- 5) gubitkom ulja iz motora, diferencijala i mjenjača i tečnosti za hlađenje;
- 6) od tovara koji se vozilom prevozi, osim u slučaju saobraćajne nezgode;
- 7) od tovara prilikom utovara i istovara, osim pri utovaru i istovaru dizalicom ako se tom prilikom uže otkine ili dođe do loma dizalice, odnosno uređaja za utovar i istovar, i od pada tovara vozilo bude oštećeno
Ako prilikom utovara ili istovara iz vozila sa samoistovarnim sandukom dođe do prevrtanja cijelog vozila, naknadiva je samo šteta nastala kao posljedica prevrtanja uslijed rada kiper - uređaja i opterećenja koje uzrokuju oštećenje ili uništenje dijelova vozila;
- 8) uslijed toga što je vozilo stavljeno na pogon prije konačne opravke, osim kada se radi o šteti nastaloj poslije privremene opravke koja treba da omogući kretanje ili vuču vozila do radionice, koja treba da izvrši drugu privremenu ili konačnu opravku;
- 9) uslijed tehničke neispravnosti vozila, izuzev ako je tehnička neispravnost nastala iznenada u toku vožnje i prouzrokovala ostvarenje rizika iz člana 17. ovih Uvjeta, opterećenja preko dozvoljene nosivosti, istrošenosti guma preko propisane granice istrošenosti, kao i u drugim slučajevima u kojima je šteta nastala kao isključiva posljedica nepridržavanja ili povrede odredaba u zaštitnim mjerama;
- 10) za vrijeme prijevoza drugim prijevoznim sredstvom, osim prijevoza po nalogu osiguravača;
- 11) posredno ostvarenjem osiguranog slučaja, kao gubitak zarade, danguba, kazna, troškovi korištenja iznajmljenog

vozila, plaćanja po osnovu odgovornosti, naknade za garažiranje i čuvanje vozila, osim naknade za čuvanje vozila najnužnije potrebno vrijeme na mjestu nezgode ili na drugom najbližem pogodnom mjestu, ako se ne radi o mjestu prebivališta, odnosno sjedišta osiguranika;

- 12) umanjnjem vrijednosti vozila poslije opravke koja je izvršena u vezi sa ostvarenim osiguranim slučajem;
 - 13) ostvarenjem opasnosti predviđenih u članu 17. stav (1) tačka 11) ovih Uvjeta, ako je počinitelj bračni drug, srodnik po krvi u pravoj liniji, brat ili sestra, posvojitelj ili posvoje ugovarača osiguranja, odnosno osiguranika ili lice koje sa ugovaračem osiguranja, odnosno osiguranikom živi u zajedničkom domaćinstvu, a ne radi se o licima za čije postupke osiguranik/ugovarač osiguranja odgovara po bilo kojem osnovu;
 - 14) za vrijeme dok je vozilo mobilizirano ili rekvirirano od strane vlasti, i to od trenutka predaje vozila do trenutka preuzimanja vozila, ako se drugačije ne ugovori;
 - 15) uslijed:
 - rata, invazija, djelovanja stranog neprijatelja, neprijateljstva ili ratu sličnih operacija (bez obzira da li je rat objavljen ili ne), građanskog rata, pobune, revolucije, ustanka, kao i nemira koji nastanu iz takvih događaja,
 - mina, torpeda, bombi i drugih eksplozivnih naprava ili ratnih oružja,
 - zaplijene, oduzimanja, ograničenja ili zadržavanja i posljedica tih događaja ili pokušaja da se izvrše,
 - konfiskacije, rekvizicije ili ostalih sličnih mjera koje provodi ili namjerava provesti vlast ili neka politička organizacija koja se bori za vlast ili koja ima vlast,
 - sabotaže ili terorizma izvršenih od lica koje, odnosno koja djeluju iz političkih pobuda u ime ili u vezi sa bilo kakvom organizacijom ili od lica koje odnosno koja djeluju iz političkih pobuda ovisno od bilo kakve organizacije;
 - potresa;
 - 16) u slučaju da nisu izvršene obaveze osiguranika iz člana 6. stav (1) tačka 3) i tačka 7) ovih Uvjeta;
 - 17) ako osiguranik nakon prijavljene krađe vozila nije u mogućnosti predočiti osiguravaču set originalnih ključeva za odgovarajuću vrstu motornog vozila. Osiguravač je međutim u obavezi da nadoknadi štetu uslijed rizika krađe vozila ako su ključevi neposredno prije otuđeni provalnom krađom u prostor u kojem su bili smješteni (kuća, stan, kancelarijski prostor).
 - 18) za vrijeme dok vozilom upravlja lice koje se ne smatra suosiguranom osobom u smislu odredbi člana 13 Uvjeta.
- (2) Ukoliko se drukčije ne ugovori, osiguravač nije u obavezi da naknadi:
- 1) štetu uzrokovanu prilikom sudjelovanja vozila na takmičenju radi postizanja najveće ili najveće prosječne brzine, reli takmičenja ili ocjenskoj vožnji uključujući i službeni trening za ovo;
 - 2) štete koje nastanu izvan teritorije evropskih zemalja, članica sistema Zelene karte.
- (3) Osiguravač ne pruža pokriće osiguranja, te nema obavezu plaćanja potraživanja-zahitjeva ili plaćanje bilo kakvih drugih pogodnosti, bez obzira na odredbe ugovora o osiguranju, ako bi takva isplata po zahtjevu ili plaćanje bilo kakvih drugih pogodnosti izložilo osiguravača bilo kakvim sankcijama, zabranama ili ograničenjima na osnovu rezolucija Ujedinjenih naroda ili trgovinskim ili ekonomskim sankcijama, kršenja zakona i propisa Europske unije, Velike Britanije ili SAD.

GUBITAK PRAVA IZ OSIGURANJA

Član 22.

(1) Osiguranik gubi prava iz osiguranja:

- 1) Za vrijeme dok vozilom upravlja lice bez važeće dozvole za upravljanje dotičnom vrstom vozila, osim:
 - a) kada se radi o ostvarenju opasnosti predviđenih u članu 17. stav (1) tačka 11) ovih Uvjeta, a ne radi se o slučaju predviđenom u članu 21. stav (1) tačka 13) ovih Uvjeta;
 - b) kada vozilom upravlja lice koje se uči da upravlja vozilom po propisima;
 - c) kada vozač koji je u radnom odnosu kod ugovarača osiguranja ili osiguranika pravnog lica, za vrijeme dok upravlja tim vozilom, omogući da vozilom upravlja i lice bez važeće dozvole za upravljanje dotičnom vrstom vozila. Smatraće se da je vozač bez vozačke dozvole i kada vozilom upravlja u vrijeme za koje mu je, od nadležnih tijela, izrečena zabrana upravljanja motornim vozilima kategorije kojoj pripada motorno vozilo.
- 2) Za vrijeme dok vozilom upravlja vozač pod uticajem alkohola, droga ili drugih narkotika, s tim što se u ovom slučaju primjenjuje i odredba stava (2) tačka 2) ovog člana.

U smislu ovih Uvjeta smatra se:

- a) da je vozač pod uticajem alkohola:
 - ako je koncentracija alkohola u organizmu viša od zakonom dozvoljene,
 - bez obzira na količinu alkohola u organizmu, ako se utvrdi da pokazuje znakove alkoholne poremećenosti,
 - ako je test alkoholiziranosti pozitivan, a radi se o vozaču motornog vozila kategorije C i D, ili motornog vozila kojim se vrši javni prijevoz ili vozača motornog vozila kojem je upravljanje motornim vozilom osnovno zanimanje,
 - za vrijeme upravljanja vozilom pravnog lica, bez obzira na količinu alkohola u organizmu, ako se utvrdi da je za vrijeme dok je upravljao vozilom uzimao alkoholna pića, ili je otpočeo vožnju, a u organizmu je imao alkohola ili je pokazivao znakove alkoholne poremećenosti,
 - ako je alkoholni test pozitivan, a ne pobrine se da se analizom tačno utvrdi stepen njegove alkoholiziranosti, osim u slučajevima kada bi uzimanje krvi bilo štetno po zdravlje (na primjer hemofilija),
 - ako poslije saobraćajne nezgode izbjegne ili odbije da se podvrgne ispitivanju njegove alkoholiziranosti ili konzumiranja alkohola tako da onemogući utvrđivanje prisustva alkohola u organizmu, odnosno stepena alkoholiziranosti u trenutku nastanka udesa, odnosno ukoliko poslije saobraćajne nezgode sam ne obezbijedi kontrolu ispitivanja njegove alkoholiziranosti ili konzumiranja alkohola u slučajevima, kada se saobraćajna nezgoda desi u vrijeme i na mjestu gdje nema ovlaštenih radnika policije radi vršenja uviđaja na licu mjesta saobraćajne nezgode;
- b) da je vozač pod uticajem droge ili drugih narkotika:
 - ako se stručnim pregledom utvrdi da pokazuje znakove poremećenosti uslijed upotrebe droge ili drugih narkotika,
 - ako poslije saobraćajne nezgode izbjegne ili odbije da se podvrgne ispitivanju njegove drogiranosti. Osiguravač će, međutim, biti u obavezi da naknadi štetu ako saobraćajna nezgoda nije nastala u uzročno uzajamnoj vezi s činjenicom da je vozač bio pod uticajem alkohola, droge ili drugih narkotika.
- 3) Ako je šteta prouzrokovana namjerno ili prevarom od strane:
 - a) ugovarača osiguranja ili osiguranika ili članova njihove uže porodice koji sa njima žive u istom domaćinstvu.
 - b) vozača, s tim što se u ovom slučaju primjenjuje i odredba stava (2) tačka 2) ovog člana.

- 4) U slučaju kada osiguranik uslijed grube nemarnosti krši važeće saobraćajne propise i to:
 - a) prođe vozilom na znak crvenog svjetla,
 - b) vrši preticanje na mjestu na kojem to nije dozvoljeno (znak zabrane, puna linija) ili
 - c) vozi brzinom koja je za 100% veća od dozvoljene.
- (2) U slučaju iz tačke 2), 3) i 4) prethodnog stava, osiguravač je, međutim u obavezi da naknadi štetu prouzrokovanu ostvarenjem rizika predviđenih u članu 17. ovih Uvjeta:
 - 1) ukoliko se radi o ostvarenju rizika predviđenih u članu 17. stav (1) tačka 11) ovih Uvjeta, a ne radi se o slučaju predviđenom u članu 21. stav (1) tačka 13) ovih Uvjeta;
 - 2) u slučaju kada je štetu na vozilu prouzrokovao vozač zaposlen kod ugovarača osiguranja, odnosno osiguranika pravnog lica, a za vrijeme dok upravlja tim vozilom;
 - 3) u slučaju kada je štetu na vozilu prouzrokovao vozač koji je uzeo vozilo u najam od osiguranika pravnog lica koje se bavi iznajmljivanjem vozila u vidu djelatnosti, ukoliko je to posebno ugovoreno.
- (3) Osiguravač ima pravo povrata isplaćenog iznosa za štetu (regres) od vozača u slučajevima iz tačke 2) i 3) prethodnog stava.

OSNOVICA ZA OBRAČUN PREMIJE

Član 23.

- (1) Za utvrđivanje premije mjerodavna je nabavna cijena novog vozila u trenutku zaključenja ugovora o osiguranju, a za slijedeća razdoblja osiguranja (godinu dana) nabavna cijena, na dan izdavanja police osiguranja, ako se drukčije ne ugovori.
- (2) Nabavna cijena novog vozila domaće proizvodnje je prodajna cijena takvog vozila kod domaćeg proizvođača ili privrednog društva koje se bavi prodajom vozila, uvećane za iznos poreza i transportne troškove. Ako nije ugovorena mjerodavna nabavna cijena novog vozila u trenutku zaključenja ugovora o osiguranju u policu se obavezno unosi klauzula: "Osiguranik je upozoren na posljedice podosiguranja".
- (3) Nabavna cijena novog vozila inozemne proizvodnje je izvozna cijena proizvođača, proračunata po važećem kursu stranih sredstava plaćanja, uvećana za troškove carine, poreza, transporta i ostale uobičajene troškove, ukoliko nije drukčije ugovoreno. Izuzetak od predhodne odredbe su vozila diplomatskih i konzularnih predstavništava, misija stranih država, predstavništava međunarodnih organizacija i stranih dopisništava, za koja nisu plaćeni carina i porezi kao i vozila građana uvezena na povlasticu kod kojih je osnovica za obračun premije osiguranja stvarna cijena novog vozila bez carine i poreza, ako se drukčije ne ugovori. Na ugovoru o osiguranju obavezno je istaknuti napomenu da će i naknada štete biti obračunata adekvatno zaključenom osiguranju.
- (4) Ako se radi o vozilu kojeg nema u prodaji niti u cjenovniku motornih vozila kojeg izdaje određeni izdavač po ovlasti svih društava za osiguranje, njegova se nabavna cijena utvrđuje prema nabavnoj cijeni sličnog, odnosno srodnog vozila.
- (5) Vozila muzejske vrijednosti, trofejna, vozila sastavljena od dijelova dva ili više vozila i sl., osiguravaju se na tržišnu vrijednost po posebnom sporazumu.
- (6) Kod osiguranja stvari iz člana 19. stav (1), tačka 1), 2) i 3) suma osiguranja treba da bude jednaka vrijednosti osigurane stvari.

UTVRĐIVANJE VISINE ŠTETE I NAKNADE

Član 24.

(1) Visina štete se utvrđuje:

- 1) u slučaju da je šteta nastala ostvarenjem rizika krađe vozila, iznos naknade štete određuje se tako da se nabavna cijena novog vozila ugovorena prema polici osiguranja kao osnovica za obračun premije umanjí za iznos amortizacije (istošenosti) vozila, a dobiveni iznos štete umanjí za ugovorenu franšizu;
 - 2) ako je totalna šteta nastala ostvarenjem ostalih osiguranih rizika, iznos štete se određuje da se vrijednost novog vozila ugovorena prema polici osiguranja kao osnovica za obračun premije umanjí za iznos amortizacije, za procjenjeni iznos vrijednosti ostatka, te za ugovorenu franšizu. Amortizacija iz tačke 1) i 2) ovog stava se utvrđuje na osnovu starosti vozila, pređenih kilometara i općeg stanja vozila, uz primjenu odgovarajućih mjerila;
 - 3) ako je totalna šteta nastala na vozilu uvezenom na povlasticu, odnosno osiguranom na vrijednost bez carine i poreza, iznos naknade štete obračunava se adekvatno zaključenom osiguranju;
 - 4) kod oštećenja vozila (djelimična šteta) - u visini troškova opravke, umanjíjenih za tržišnu vrijednost ostatka dijelova koji se zamjenjuju. U trošak opravka računaju se i troškovi demontaže, montaže i prijevoza;
 - 5) Ako nije ugovorena novonabavna cijena novog vozila u trenutku zaključenja ugovora o osiguranju, osiguraniku će se naknaditi samo onaj dio štete koji odgovara srazmjeru između visine ugovorene sume osiguranja i novonabavne cijene novog vozila (podosiguranje).
Visina štete se sporazumno može utvrditi po predračunu troškova opravke. Od iznosa troškova za nabavku novih dijelova radi zamjene oštećenih i iznosa troškova lakiranja ne odbija se odgovarajući iznos na ime umanjíjenja vrijednosti zamijenjenih dijelova, odnosno lakiranja zbog istrošenosti (amortizacije), osim kada se umjesto uništenih, odnosno oštećenih nabavljaju novi pneumatici (gume), akumulatori ili cerada, radio-CD/DVD uređaji, TV uređaji, navigacioni i dr. elektronski uređaji i to u postotku u kojem su ovi dijelovi amortizirani.
Ne nadoknađuju se troškovi opravke i zamjene oštećenih dijelova koji su uticali na tehnička poboljšanja i povećanja vrijednosti vozila.
Osiguravač nije u obavezi da naknadi vrijednost cijelog vozila ili sklopa, ako se oštećeni ili uništeni sklop, odnosno dio ne može nabaviti u vrijeme vršenja opravke, a radi se o sklopu, odnosno dijelu koji je kataloški predviđen za zamjenu.
- (2) Ako vrijednost vozila, umanjíjena za vrijednost ostatka vozila na dan utvrđivanja visine štete, iznosi manje od troškova opravke, postupiće se kao da je vozilo uništeno i šteta obračunata kao totalna (stav (1) tačka 1) ovog člana).
- (3) Spašeni dijelovi uništenog, odnosno oštećenog vozila - ostaci vozila, ostaju osiguraniku i njihova vrijednost se utvrđuje po tržišnoj vrijednosti prema stanju u kojem se nalaze u trenutku utvrđivanja visine štete, ukoliko se stranke međusobno drukčije ne sporazume.
- (4) Ako se u slučaju ostvarivanja rizika iz člana 17. stava (1) tačka 11) ovih Uvjeta vozilo pronađe prije isteka roka od 30 dana, računajući od dana prijave nestanka vozila nadležnom organu, osiguranik je dužan da preuzme vozilo.
Ako se vozilo ne pronađe do isteka roka iz prethodne alineje ovog stava, osiguranik ima pravo zahtijevati od osiguravača da mu štetu naknadi kao da se radi o potpunom uništenju vozila bez spašenih dijelova.
Ako se u slučaju nastanka osiguranog slučaja iz člana 17. stav

- (1) tačka 11) ovih Uvjeta ukradeno, odnosno protivpravno oduzeto vozilo pronađe po isteku roka od 30 dana, od dana prijave nestanka nadležnom organu, osiguranik ima pravo da preuzme, odnosno zadrži vozilo pod uvjetom da vrati isplaćenu mu naknadu. Osiguraniku se naknađuje šteta nastala na vozilu poslije njegovog nestanka prema čl. 17. i 18.
- (5) Kod osiguranja alata, dodatne opreme, priključnih uređaja, pribora i rezervnih dijelova koji se ne smatraju sastavnim dijelovima vozila, kao i radio aparata, televizora, radio stanice i dr. uređaja, šteta će se naknaditi u visini nastale štete, a najviše do visine sume osiguranja.
- (6) Isplatom naknade štete u visini ugovorene sume osiguranja, osiguranje prestaje.
- (7) Ako se osigurani slučaj ostvari prije dospelosti plaćanja premije, smatraće se da je premija dospjela u trenutku ostvarenja osiguranog slučaja i osiguranik je dužan platiti premiju prije likvidacije štete, osim ako je jednom policom osigurano više od pet vozila.

NAKNADA TROŠKOVA U VEZI SA NASTALIM OSIGURANIM SLUČAJEM

Član 25.

- (1) Osiguravač je u obavezi da naknadi:
- 1) troškove vuče ili prijevoza oštećenog vozila do najbliže radionice koja može da izvrši nužnu ili konačnu opravku;
 - 2) troškove vuče ili prijevoza ostatka uništenog vozila, ako je to učinjeno po zahtjevu osiguravača;
 - 3) troškove čišćenja mjesta nezgode ili odvoza ostatka vozila do najbližeg dozvoljenog mjesta deponiranja. Nisu pokriveni troškovi za odvoz tereta kojeg je vozilo prevozilo.
- (2) Osiguravač nije u obavezi da naknadi:
- 1) troškove otklanjanja uzroka štete;
 - 2) troškove izvlačenja vozila koje je skliznulo sa puta, a na kome se nije ostvario osigurani slučaj (uništenja ili oštećenja);
 - 3) troškove intervencije vatrogasnog društva ili drugih organizacija čija je dužnost da besplatno pružaju pomoć kada nastane osigurani slučaj.
- Ako je ostvaren osigurani slučaj, osiguravač je u obavezi da naknadi:
- 1) štetu uslijed uništenja ili oštećenja vozila, nastalu prilikom njegovog spašavanja i sa tim u vezi vuče ili prijevoza;
 - 2) štetu uslijed upotrebe odjevnih predmeta, pokrivača i sl. za gašenje požara;
 - 3) štetu uslijed nestanka stvari koje čine sastavni dio vozila.

UTVRĐIVANJE PREMIJE OVISNO O ŠETNOM DOGAĐAJU

Član 26.

- (1) Pri osiguranju punog auto-kaska svih vrsta vozila i osiguranju auto-kaska sa dodatnim osiguranjem rizika loma, osim kod osiguranja vozila na popravku u radionicama i kod posebnih oblika osiguranja auto-kaska, osiguranicima sa najviše pet osiguranih vozila premija osiguranja utvrđuje se za svako vozilo posebno, ovisno o broju osiguranih slučajeva, odnosno o proteklom vremenu bez osiguranog slučaja.
Osiguranje punog auto-kaska sa dodatnim osiguranjem rizika loma predstavlja cjelinu, te na utvrđivanje premije osiguranja utiču i osigurani slučajevi iz grupe rizika auto-kaska i osigurani slučajevi iz grupe rizika loma.
Odredbe ovog stava ne odnose se na osiguranje prtljaga, uzoraka robe trgovačkih putnika, druge slične stvari i na sve ostale osigurane stvari koje ne čine standardni dio osiguranog vozila, u smislu odredaba ovih Uvjeta.

- (2) Osiguraniku koji osigura šest ili više vozila bez obzira na vrstu vozila, osigurane rizike i način osiguranja, premija osiguranja, ako je tako dogovoreno, utvrđuje se za sva vozila i sve druge osigurane stvari ovisno o odnosu isplaćenih šteta i naplaćene premije u protekloj kalendarskoj godini.

SMANJENJE PREMIJE - BONUS

Član 27.

- (1) Ugovarač punog kasko-osiguranja koji ima jedno, do najviše pet osiguranih motornih vozila, sa trajanjem od najmanje godinu dana, koji u protekloj, odnosno proteklim godinama trajanja osiguranja nije primio odštetu, a ni prijavio štetu za neko od osiguranih vozila, ima pravo na smanjenje premije za to vozilo za slijedeću godinu osiguranja, i to:
- 1) za 10% ako u protekloj godini trajanja osiguranja nije bila prijavljena šteta;
 - 2) za 20% ako u protekle dvije uzastopne godine nije bila prijavljena šteta;
 - 3) za 30% ako u protekle tri uzastopne godine nije bila prijavljena šteta;
 - 4) za 40% ako u protekle četiri uzastopne godine nije bila prijavljena šteta;
 - 5) za 50% ako u proteklih pet uzastopnih godina ili više nije bila prijavljena šteta.
- (2) Ako je osiguranik u prethodnom osiguravajućem periodu imao prijavljenu jednu ili više šteta u smislu stava 1) ovog člana, onda u slijedećoj osiguravajućoj godini plaća premiju kao da prvi put zaključuje osiguranje, tj. gubi pravo na bonus u cjelini za slijedeći period osiguranja.
- (3) Ugovaraču punog kasko osiguranja koji ima više od 5 (pet) osiguranih vozila, kod koga su isplaćene štete u protekle tri kalendarske godine trajanja osiguranja iznosile manje od 80% od naplaćene tehničke premije računa se popust na premiju (bonus) za slijedeću godinu osiguranja u visini polovine razlike između postotka ostvarenog rezultata i 80%.
- (4) Ugovaraču osiguranja iz prethodnog stava koji u protekle tri kalendarske godine nije imao isplaćene štete, priznaje se bonus na premiju osiguranja za slijedeću godinu osiguranja od 50%.

POVEĆANJE PREMIJE - MALUSA

Član 28.

- (1) Ugovaraču osiguranja koji ima puno kasko osiguranje za jedno do najviše pet motornih vozila, sa trajanjem od najmanje godinu dana, računa se doplatka na premiju ako u tekućoj godini osiguranja za neko od osiguranih motornih vozila ima dvije ili više šteta.

Doplatka na premiju iznosi:

- 1) kod druge štete - 25% od iznosa premije,
- 2) kod treće štete - 50% od iznosa premije,
- 3) kod četvrte štete - 80% od iznosa premije,
- 4) kod pete i svake dalje štete - 120% od iznosa premije.

Ovaj doplatka se naplaćuje prilikom likvidacije štete.

- (2) Ugovaraču punog kasko osiguranja koji ima više od 5 (pet) osiguranih motornih vozila, kod koga su, prema rezultatima poslovanja u protekle tri godine za sva ova vozila, štete iznosile više od 110% od naplaćene tehničke premije, računa se doplatka na premiju (malus) za slijedeću godinu osiguranja u visini polovine postotka koji premašuje 110%, s tim što se na ime ovog doplatka može najviše naplatiti 100% premije.
- (3) Ukoliko osiguravač ne raspolaže podacima o premijama i štetama iz prethodne tri godine, tada za utvrđivanje malusa koristi raspoložive podatke za dvije odnosno jednu godinu osiguranja.

- (4) Iznos isplaćenih šteta koji se stavlja u odnos prema naplaćenju premiji umanjuje se za iznos naplaćenih regresa po bilo kojem osnovu.

OSTALE ODREDBE O BONUSU I MALUSU

Član 29.

- (1) Za utvrđivanje premije osiguranja kod ugovarača do najviše pet osiguranih vozila važi slijedeće:
- 1) Šteta koja je prijavljena iz punog kasko osiguranja i koja se odnosi na rizike iz člana 18. stav (1) tačka 1) i 2) i stava (2) ovih Uvjeta, ne smatra se prijavljenom i ne utiče na davanje bonusa i malusa. Također se ne smatra prijavljenom ni šteta iz člana 17. stav (1) tačka 13) ovih Uvjeta.
 - 2) Kod prenosa vlasništva vozila na nasljednika, prava i obaveze iz odredaba o bonusu i malusu prenose se na tog nasljednika.
 - 3) Kod prodaje osiguranog vozila pravo na bonus ne prenosi se na novog vlasnika vozila.
 - 4) Ako osiguranik promijeni osiguravača, priznaje mu se pravo na bonus ako priloži pismenu potvrdu ili neki drugi dokaz ranijeg osiguravača o prethodnom trajanju osiguranja tog vozila i broja uzastopnih godina bez štete.
 - 5) Ugovarač osiguranja koji je u prethodnom periodu osiguranja imao jednu ili više šteta, gubi pravo na bonus u cjelini za slijedeći period osiguranja.
 - 6) Ako je osiguranje bilo prekinuto, osiguranik ima pravo na isti bonus za isto vozilo ili za vozilo koje je zamijenio, ako je do prekida došlo prije isteka godine osiguranja i ako prekid nije trajao duže od jedne godine, pod uvjetom da u prethodnom razdoblju nije prijavio štetu. Ako je do prekida osiguranja došlo po isteku godine osiguranja u kojoj osiguranik nije prijavio štetu, a šteta nije prijavljena ni u razdoblju prekida osiguranja, osiguranik ima pravo na bonus, u smislu odgovarajućih odredbi o bonusu, kao da prekida nije ni bilo pod uvjetom da prekid nije trajao duže od jedne godine.
 - 7) Ako osiguranik nakon uništenja, prodaje ili slično, ranije osiguranog vozila, osigura drugo vozilo, ostvareno pravo na bonus iz člana 27. ovih Uvjeta, prelazi na novo vozilo, ako je novo vozilo iz iste grupe premije. Ako je vozilo uništeno, prodato ili sl. prije isteka godine osiguranja, onda se za slijedeću godinu osiguranja obračunava isti postotak bonusa koji je bio primijenjen kod obračuna premije za ranije vozilo, a od premije osiguranja za novo vozilo. Zamjena vozila treba biti izvršena u roku od godine dana. Ako se novo vozilo osigura u roku od godine dana nakon prekida osiguranja, odredbe o bonusu primjenjuju se i u slučajevima prekida osiguranja iz drugih razloga, kada je nakon prekida osiguranja došlo do zamjene vozila. U slučaju kad je osiguranje prekinuto istekom godine osiguranja, pravo na bonus stiče se na isti način kao da nije dolazilo do prekida osiguranja i da nije bilo zamjene vozila.
- (2) Za utvrđivanje premije osiguranja kod ugovarača sa više od 5 (pet) vozila vrijedi slijedeće:
- 1) Bonus, odnosno malus po odredbama ovih Uvjeta obračunava se i za vozila koja osiguranik nabavi u tekućem razdoblju osiguranja.
 - 2) U slučaju prekida osiguranja te ponovnog zaključenja ugovora o osiguranju, bonus, odnosno malus obračunava se na bazi rezultata isplaćenih šteta i naplaćene tehničke premije za posljednju kalendarsku godinu trajanja osiguranja. Ako je prekid osiguranja trajao više od dvije godine obračunava se, premija osiguranja bez bonusa i malusa.
 - 3) Odredbe o utvrđivanju premije osiguranja na temelju odnosa isplaćenih šteta i naplaćene tehničke premije prim-

jenjuju se samo za osiguranike koji na kraju kalendarske godine posjeduju više od (5) pet osiguranih vozila.

- (3) Smatra se da šteta nije prijavljena ako je u roku od tri godine likvidirana bez isplate odštete ili je u punom iznosu po bilo kojem osnovu regresirana.
- (4) Osiguravač i ugovarač osiguranja imaju pravo zahtijevati ponovni obračun bonusa, odnosno malusa, ako se naknadno utvrdi da u obračunu nisu bili uzeti odštetni zahtjevi koji su osnovani, odnosno bili su uzeti odštetni zahtjevi koji su neosnovani.
- (5) Obračun bonusa i malusa ne primjenjuje se na dio premije koji se odnosi na eventualno proširenje rizika osiguranja za godinu u kojoj se prvi put preuzima taj rizik.

B. OSIGURANJE OD RIZIKA LOMA I NEKIH DRUGIH OPASNOSTI

PREDMET OSIGURANJA

Član 30.

- (1) Predmet osiguranja od opasnosti navedenih u členu 34. ovih Uvjeta, mogu biti:
 - 1) vučna vozila (traktori), motokultivatori, vozila "unimog" i "unilok" i sl. u cjelini;
 - 2) radna vozila i radne prikolice u cjelini;
 - 3) radni uređaji: teretnih vozila, autobusa, specijalnih priključnih i radnih vozila;
 - 4) električne i dizel-električne lokomotive samo od šteta nastalih uslijed izravnog djelovanja električne energije.
- (2) Osiguranjem je obuhvaćeno i ulje i punjenje u uređajima, ako je njihova vrijednost sadržana u vrijednosti uređaja. Šteta na ulju i punjenju naknadiće se u postotku prema vijeku trajanja po važećim tehničkim propisima.

STVARI KOJE SU ISKLJUČENE IZ OSIGURANJA

Član 31.

- (1) Osiguranjem nisu obuhvaćene stvari ni onda kada je njihova vrijednost sadržana u vrijednosti osigurane stvari:
 - 1) priključni uređaji na traktorima i poljoprivrednim strojevima;
 - 2) radni elementi poljoprivrednih strojeva, kao: raonici, diskovi, klinovi drljača, noževi, kose i zupci sa sječivima - prsti, motike, noževi sa nosačima i sl.;
 - 3) dijelovi mašina koji su izloženi direktnom termičkom uticaju, kao: obloge sudova i uređaja za sagorijevanje, rešetke ložišta, plamenici gorionika, elektrootporni grijači i sl.;
 - 4) dijelovi strojeva izloženi trošenju i zamjeni: sita, reljefne i druge zamjenjive obloge valjaka, obloge grebena - češljuga, fleksibilne cijevi, remenje, četke, obručja, oplata (od gume, tekstila ili sintetičkog materijala), ulošci filtera, filter platna, sredstva za termičku izolaciju i začepljivanje, dijelovi spojnice izloženi brzom trošenju (gumeni prstenovi, gumeni umeci, lamele i sl.), prenosivi kablovi, izuzev onih koji se automatski namotavaju na zavojnice, klizni i kotrljajući ležajevi unutrašnjeg promjera do 100 mm;
 - 5) transportne trake, lanci i užad;
 - 6) gume na vozilima;
 - 7) gusjenice na vozilima gusjeničara;
 - 8) alat koji se može mijenjati, kao: svrdlo, alat i dijelovi strojeva koji neposredno služe za lomljenje i sitnjenje, kalupi, matrice, noževi, uzorci i obloge na valjcima, pile, sita, brusno kamenje, žigovi (pečati);
 - 9) ulje za podmazivanje;
 - 10) katalizatori i
 - 11) sredstva za začepljavanje i izolaciju i sredstva za hlađenje u uređajima za hlađenje.

VAŽENJE OSIGURANJA

Član 32.

Predmeti osiguranja iz člana 30. stav 1. ovih Uvjeta osigurani su samo za vrijeme:

- 1) dok su montirani i spremni za rad;
- 2) kada se nalaze u radu;
- 3) kada se demontiraju i montiraju zbog premještanja i remonta (popravke) i za vrijeme trajanja remonta na mjestu gdje se osigurana stvar nalazi i u radionici osiguranika;
- 4) kada se prevoze u unutrašnjem prijevozu zbog čišćenja, opravke i premještanja u krugu mikrolokacije pogona i najviše do 15 km izvan kruga mikrolokacije.

NAČIN ZAKLJUČENJA UGOVORA O OSIGURANJU

Član 33.

- (1) Ugovor o osiguranju od opasnosti predviđenih članom 34. ovih Uvjeta, može se zaključiti samo uz zaključenje ugovora o punom kasko osiguranju.

OSIGURANE OPASNOSTI (RIZICI)

Član 34.

- (1) Osiguravač je u obavezi da isplati naknadu u slučaju štete prouzročene uništenjem ili oštećenjem osigurane stvari uslijed nezgode u pogonu, pod kojom se podrazumijevaju događaji koji nastanu nepredviđeno i iznenada u vezi sa korištenjem osigurane stvari:
 - 1) greške u konstrukciji, materijalu i izradi;
 - 2) izravnog djelovanja električne energije, kratkog spoja, atmosferskog i drugog visokog prednapona, električnog luka i sl.;
 - 3) prskanje ili raspadanje uslijed djelovanja centrifugalne sile;
 - 4) nedostatka vode u parnim kotlovima i aparatima sa parom, osim u slučajevima koje prati eksplozija;
 - 5) mraza, zamrzavanja vode u sklopovima motora, pritiska leda ili snijega ili neposrednog kretanja leda;
 - 6) nadpritiska (eksplozije) i podpritiska (implozije);
 - 7) otkaza (zatajivanja) uređaja za zaštitu ili regulaciju, kao i elemenata za automatsko upravljanje, kojima je stroj opremljen i sl.;
 - 8) zaglave u toku bušenja u bušotinama.
- (2) Osiguravač je u obavezi da isplati naknadu iz stava 1. ovog člana, za punjenje uljem osiguranih strojeva samo kada je šteta posljedica oštećenja ili uništenja mašine od opasnosti obuhvaćenih ovim Uvjetima.
- (3) Kod električnih i dizel-električnih lokomotiva osiguranjem od loma i nekih drugih opasnosti obuhvaćene su samo štete od djelovanja električne energije, dok ostali rizici iz stava (1) i (2) ovog člana nisu uključeni u osiguranje.

OPASNOSTI (RIZICI) KOJE NISU OBUHVAĆENE OSIGURANJEM

Član 35.

- (1) Osiguravač nije obavezan da plati naknadu za sve štete koje su prouzrokovane od opasnosti (rizika) koje nisu navedene u členu 34. ovih Uvjeta, kao naprimjer:
 - 1) nedostatka i grešaka koje su postojale u trenutku zaključenja ugovora o osiguranju, a ovi su nedostaci ili greške bili ili morali biti poznati osiguraniku ili osobi odgovornoj za pogon;
 - 2) izravne posljedice trajnih hemijskih, termičkih, atmosferskih, mehaničkih i drugih uticaja i Uvjeta smještaja i rada, kao: oksidacije, starenja, korozije, zračenja, prekomjerne vibracije, prijevremenog zamora u materijalu i sl.;

- 3) posljedica svih vidova trošenja, habanja, abrazije, erozije, kavitacije i dr.;
 - 4) prekomjerne naslage: hrđe, kotlovsog kamenca, taloga, mulja i sl., pa iako je uslijed toga nastalo uništenje ili oštećenje osigurane stvari;
 - 5) prenapetosti ili preopterećenosti strojeva, strojevnih i električnih uređaja, aparata i instalacija preko granica njihovih projektnih parametara;
 - 6) nedovoljnog održavanja;
 - 7) stavljanja u pogon prije konačne opravke;
 - 8) prilikom montiranja i probnog ispitivanja na novoj stvari;
 - 9) dinamičnog vitlanja rotacionih dijelova strojeva (turbo-rotora i sl.);
 - 10) povreda zakonskih i tehničkih propisa i uputstava o tehničkoj eksploataciji osigurane stvari i zaštitnih mjera.
- (2) Osiguravač također nije u obavezi za štete:
- 1) Posredno - u vezi sa nastalim osiguranim slučajem; kao gubitak zarade, danguba, kazna itd.;
 - 2) Nastale na: remenima, pokretnim trakama, pneumaticima (gumama) na vozilima i sl.;
 - 3) Nastale na gusjenicama vozila - gusjeničara;
 - 4) Za koje po zakonskim propisima ili po ugovoru odgovara proizvođač ili isporučilac predmeta.
Ako proizvođač ili isporučilac osporava odgovornost a šteta je prouzrokovana jednim od uzroka obuhvaćenih članom 34. ovih Uvjeta, osiguravač će isplatiti naknadu iz osiguranja i stupiti u prava osiguranika prema proizvođaču ili isporučiocu;
 - 5) Nastale u vezi sa troškovima popravke, ako se šteta utvrdi u popravak vrši prilikom redovnog ili periodičnog pregleda u cilju održavanja.

OBIM OBAVEZE OSIGURAVAČA

Član 36.

- (1) Kod vučnih vozila (traktora), motokultivatora, vozila "unimag" i "unilok" i sl., osim sedlastih tegljača, osiguranje od rizika iz člana 34. ovih Uvjeta odnosi se na ova vozila u cjelini i djeluje neprekidno tj. kako za vrijeme dok vozilo služi kao radni stroj tako i za vrijeme dok služi kao vučno vozilo za kretanje po putu.
- (2) Kod radnih strojeva i radnih prikolica osiguranje od rizika iz člana 34. ovih Uvjeta odnosi se na ove radne strojeve, odnosno radne prikolice u cjelini.
- (3) Kod teretnih vozila, autobusa, radnih motornih vozila, priključnih vozila i kontejnera osiguranje od rizika iz člana 34. ovih Uvjeta odnosi se samo na radne uređaje na ovim vozilima koji su u polici navedeni. Motor čini sastavni dio radnog uređaja teretnog, specijalnog i radnog motornog vozila samo ako isključivo služi za pokretanje radnog uređaja, a ne i za pokretanje - vuču teretnog, specijalnog i radnog vozila po pravcu. Ako isti motor služi i za pokretanje (vuču) teretnog, specijalnog i radnog vozila po pravcu i za pokretanje radnog uređaja tih vozila, isti ne čine sastavni dio radnog uređaja čak i za vrijeme dok svojim radom pokreće radni uređaj na vozilu. Šasija, odnosno postolje na kojem se nalazi radni uređaj, vozačka kabina, karoserija, transmisija i ostali dijelovi specijalnog i radnog vozila, koji omogućuje kretanje (vuču) vozila po pravcu, u svakom slučaju ne smatraju se radnim uređajem, odnosno dijelom radnog uređaja.
- (4) Kod radnih motornih vozila, ako se to posebno ugovori, osiguranje od "loma" odnosi se na ova vozila u cjelini.

OSNOVICA ZA OBRAČUN PREMIJE

Član 37.

Osnovica za obračun premije osiguranog vučnog i radnog motornog vozila i radnog stroja, radne i specijalne prikolice i kontejnera utvrđuje se u smislu odredbe člana 23. ovih Uvjeta.

UTVRĐIVANJE VISINE ŠTETE I NAKNADE IZ OSIGURANJA

Član 38.

Visina štete i naknade se obračunavaju u smislu odredaba člana 24. ovih Uvjeta.

NAKNADA TROŠKOVA

Član 39.

Naknada troškova se obračunava u smislu odredaba člana 25. ovih Uvjeta.

C. OSIGURANJE PRTLJAGA I PUTNIH KOLEKCIJA UZORAKA ROBE I DRUGIH STVARI U MOTORNIM VOZILIMA

PREDMET OSIGURANJA I OSIGURANE STVARI

Član 40.

- (1) Predmet osiguranja, u smislu ovih Uvjeta, zavisno od sadržine ugovora o osiguranju, mogu biti:
 - 1) prtljag u autobusima, putničkim automobilima, kamp prikolicama, teretnim i specijalnim vozilima;
 - 2) putne kolekcije uzoraka robe u putničkim automobilima i kombi vozilima;
 - 3) alat i pribor koji služi za obavljanje profesionalne djelatnosti, a koji se prevozi putničkim automobilom i kombi vozilima;
 - 4) pokretna tehnika koja se nalazi u putničkim automobilima i kombi vozilima (instrumenti, aparati, kamere i sl.);
 - 5) materijal i dijelovi koji služe za obavljanje profesionalne djelatnosti, a koji se prevozi putničkim automobilom i kombi vozilima;
- (2) Predmeti iz stava (1) ovog člana osigurani su samo za vrijeme dok se nalaze u zaključanom motornom vozilu ili su pričvršćeni na vozilo. Predmeti iz tačaka 1), 2) i 4) osigurani su i za vrijeme dok su smješteni u hotelu, gostionici, prenočištu ili stoje izvan mjesta stanovanja vlasnika predmeta. Za opasnosti krađe važe i odredbe stava (3) člana 41. ovih Uvjeta.
- (3) Osiguranje prtljaga u autobusima, putničkim automobilima, kamp prikolicama, teretnim i specijalnim vozilima odnosi se na predmete za lične potrebe koje osiguranik, vozač ili putnici nose sa sobom u vozilu ili na vozilu, uključujući i odjeću na sebi, ako ovim licima služe za vrijeme dok su na putu. Prtljagom, u smislu prethodne alineje ovog stava, pored uobičajenih stvari za lične potrebe, zavisno od vremena, svrhe i trajanja puta, smatraju se još: oprema za vikend i kampovanje, fotoaparati i kinokamera amatera sa priborom, baterijski radioprijemnik, i sl. uređaji, dvogled, lovačka puška, lično oružje i sportski rekviziti.
Ne smatraju se prtljagom:
 - 1) materijal i predmeti koji služe za obavljanje profesionalne djelatnosti;
 - 2) novac i dokumenta bilo koje vrste.
Nakit i predmeti od plemenitog metala smatraju se osiguranim kao prtljag najviše do 300 KM po komadu.
- (4) Kod osiguranja putnih kolekcija uzoraka robe potrebno je u polici označiti kakva se kolekcija osigurava (kolekcija suvenira, kolekcija manufakturne, elektrotehničke i druge robe, kolekcija knjiga itd.). Kod osiguranja alata i pribora koji služi za obavljanje profesionalne djelatnosti potrebno je u polici označiti kakav se alat i pribor osigurava, iz čega se sastoji i za koju profesionalnu djelatnost služi. Kod osiguranja pokretne tehnike potrebno je u polici označiti koja se pokretna tehnika osigurava i iz čega se sastoji.
- (5) Kod osiguranja iz stava (1) tačka 1) ovog člana nisu osigurane

stvari koje se prevoze bez prisustva vlasnika stvari, a kod osiguranja iz stava (1) tačka 3), 4) i 5) ovog člana nisu osigurani predmeti koji se prevoze bez prisustva vlasnika predmeta ili osobe koja je u radnom odnosu kod vlasnika.

OSIGURANE OPASNOSTI (RIZICI)

Član 41.

- (1) Osiguravač je u obavezi da isplati naknadu u slučaju štete prouzrokovane uništenjem, oštećenjem ili nestankom predmeta iz člana 40. stava (1) ovih Uvjeta ostvarivanjem opasnosti predviđenih u članu 17. ovih Uvjeta.
- (2) Ukoliko se posebno ugovori, predmeti iz stava (1) ovog člana osigurani su i od opasnosti poplave, bujice i visoke vode.
- (3) Kod ostvarenja rizika krađe, osiguravač je dužan naknaditi štetu ukoliko je došlo do krađe vozila ili predmeta iz zaključanog vozila, odnosno iz vozila koje se nalazi u zaključanoj garaži ili su ukradeni predmeti koji su bili pričvršćeni na vozilu ili iz zaključane prostorije u hotelu, gostionici, prenoćištu ili stanu izvan mjesta vlasnika predmeta.
- (4) Kod osiguranika koji se bavi prevozom putnika autobusom ili putničkim automobilom obuhvaćene su i štete koje nastanu uslijed zamjene ili nestanka prtljaga prilikom izdavanja ili primanja na prevoz.

MJESTO OSIGURANJA

Član 42.

- (1) Stvari iz člana 40. stava (1) ovih Uvjeta osigurane su od početka kretanja na put, pa dok put traje u dolasku i povratku.
- (2) Osiguranje je u važnosti za vrijeme dok se vozilo nalazi na teritoriji BiH i ostalih evropskih zemalja, članica sistema zelene karte, ako se drukčije ne ugovori.

SUMA OSIGURANJA I OBRAČUN NAKNADE

Član 43.

- (1) Suma osiguranja se određuje prema vrijednosti predmeta koji se mogu naći u vozilu.
- (2) Kod obračuna naknade po osiguranju prtljaga, putnih kolekcija uzoraka robe, alata i pribora koji služi za obavljanje profesionalne djelatnosti i pokretne tehnike: kao osnova služi suma osiguranja;

- 1) kod totalne štete naknađuje se vrijednost osiguranih stvari, ali najviše do visine sume osiguranja;
- 2) kod djelimične štete naknađuje se šteta u cjelosti, ali najviše do visine sume osiguranja.
- (3) Kod osiguranja prtljaga u autobusima iznos naknade smanjuje se srazmjerno između broja registriranih mjesta i broja putnika koji su bili u autobusu, ako se nalazio veći broj putnika nego što iznosi broj registriranih mjesta za koje je plaćena premija.
- (4) Odredbe čl. 21., 22., 24. i 25. ovih Uvjeta primjenjuju se na ovo osiguranje prtljaga, putnih kolekcija, uzoraka robe, alata i pribora koji služi za obavljanje profesionalne djelatnosti i pokretne tehnike.

ZAŠTITA LIČNIH PODATAKA

Član 44.

- (1) U skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka, ugovarač osiguranja daje izričitu saglasnost osiguravaču da koristi i obrađuje njegove lične podatke iz ugovora o osiguranju, kao i saglasnost da navedene podatke može prenositi na druga pravna lica u zemlji i inostranstvu, a čije učesće je nužno za ispunjavanje obaveza iz ugovora o osiguranju.
- (2) Ugovarač osiguranja daje saglasnost da se njegovi lični podaci koriste za vrijeme trajanja osiguranja u svrhu zbog koje su i dati, odnosno u svrhu ispunjavanja obaveza iz ugovora o osiguranju.
- (3) Saglasnost iz podtačke 1) i 2) ove tačke ugovarač osiguranja daje i za posebne kategorije ličnih podataka, a u slučaju da je obrada takvih podatka potrebna za ispunjenje obaveza iz ugovora o osiguranju.
- (4) Ugovarač osiguranja daje saglasnost da se njegovi lični podaci koriste i u marketinške svrhe (slanje obavijesti, ponuda i promotivnih materijala iz ponude usluga osiguravača itd.). Saglasnost iz ove tačke ugovarač osiguranja može opozvati pisanom obavješću upućenom na adresu osiguravača.
- (5) Osiguravač se obavezuje da će sve lične podatke obrađivati i čuvati u skladu sa Zakonom.